

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

72. ÅRGANG

9. JANUAR 1960

A V I N N H O L D E T :

FOR KIRKENS ENHET - BISKOP MANGER'S NYTTÅRS-
HILSEN - FILM: NONNENS HISTORIE - EN PROFET MED
ET FARLIG BUDSKAP - FRA UNGARNS KATAKOMBER -
BLIKK PÅ TIDEN - BØKER - RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT

NESTE NUMMER UTKOMMER ??

Anstrengelsene for å skape enhet blant de kristne må ikke vurderes på samme måte som diplomatiske eller politiske forhandlinger. Disse siste har overhodet ingenting formådd, ingenting oppnådd, dersom en overenskomst ikke kommer istand. På det åndelige område derimot innebærer hver enkelt liten anstrengelse allerede i seg selv et resultat. Ethvert alvorlig ment forsøk på å skape enhet er et faktisk skritt på veien mot dens virkeliggjørelse. Ja, selv om vi antok at vi aldri skulle få se enheten virkeliggjort i hele sin fylde, men at den tvertimot vek lenger og lenger unna grensene for det sannsynlige — så ville allikevel ethvert skritt tatt i retning av den, bety en definitiv vinning. Hvilket vidunderlig paradoks! Enhver vilje til forening nærmer oss til hverandre, fordi den øker kjærligheten blant oss — og kjærligheten er i sitt vesen en forenende kraft.

HENRI DE LUBAC S. J.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Josephs Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Hammer-fest
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia kirke	}	Tromsø
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Trondheim
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Trondheim
Bispegården		

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

INNBETALINGSKORT

blir vedlagt nr. 2, — altså neste nummer — til velvillig bruk for alle som ønsker å betale kontingenten på den måte.

St. Olavs eksp.

Akersv. 5, Oslo
Tlf. 42 37 43

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO,

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12-13 alle hverdager unntatt lørdag. Franciskushjelpens lege, dr. Margrethe Wehn, treffes etter avtale i telefon 56 60 78 onsdag kl. 18-19.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 10. JANUAR, 1. s. e. Epifani: Den hellige familie. Ep. Kol. 3, 12—17. Ev. Luk. 2, 42—52. Kirkekollekten tilfaller Afrikamisjonene. Mandag og tirsdag: Ferialdager, messen fra Epifani. Onsdag: Ihuk. av Jesu dåp. Torsdag Hilarius, bisk., kirkelærer. Fredag: Paulus, eremitt. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 17. JANUAR, 2. s. e. Epifani: Ep. Rom. 12, 6—16. Ev. Joh. 2, 1—11. Mandag: Peters stol i Roma. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: Fabian og Sebastian, mart. Torsdag: Agnes, jomfru og mart. Fredag: Vincent og Anastasius, mart. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 24. JANUAR, 3. s. e. Epifani: Ep. Rom. 12, 16—21. Ev. Matt. 8, 1—13.

NB. Fra og med 18. til og med 25. januar er bønneuken for de kristnes enhet.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, IIa, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: Mariabeimen, Norvesund, tlf. 3066	—	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaksjonen 44 23 24. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

Hans L. Martensen S.J.:

FOR KIRKENS ENHET

Den 18. januar går vi igjen inn i bønneuken for Kirkens enhet. Det ville være å ønske at denne uken mer og mer ble en realitet ikke minst her til lands, hvor motsetningene mellom konfesjonene er så skarpe. Det danske kvartalsskriftet «And og Liv» har viet sitt sist utkomne nummer til denne saken, Kirkens aller viktigste anliggende; og det er fra en større artikkel i dette heftet at følgende betraktninger er hentet.

Adskillelsen i troen kommer enhver av oss nær inn på livet — og jo mer man går opp i kristendommen, desto pinefullere blir denne adskillelse. Ganske naturlig og spontant fører adskillelsens smerte til bønn om enhet.

Ofta vil man føle en uoverskuelig barrikade mellom seg selv og et annet menneske, som man gjerne ville hjelpe — man ser den annens nød, og man synes selv, man kjenner en utvei; men det forløsende middel og det rammende og trøstende ord kan man ikke bringe ham, fordi det felles grunnlag i religionen mangler.

Om når hele landets tiltagende avkristning tynger som en trykkende byrde på dem som ennå lever kristent, da melder nye problemer seg for katolikken: hvorledes skal de finne frem til gangbare former for samarbeid med medlemmer av folkekirken, som er besjelet av samme ærlige ønske som de: å gjenerobre mennesker for kristendommen, og kristendommen for avkristnede mennesker?

Enda mer viser splittelsen seg som den store hindring og forargelse overalt hvor det stilles skjerpede krav til de kristne. Når kristne ble sjikanert, mishandlet eller endog drept for sin tros skyld, som det skjedde i Hitlers Tyskland, så følte smerten over splittelsen i hele sin bitterhet. Man leser et sted beretningen om en

katolsk prest og en protestantisk legmann, som kort før sin henrettelse ved SS-bødlenes hånd ikke kunne delta i samme nattverdbord. De gikk i fellesskap i døden for den kristne tro, og dog var de ikke enige i denne tro og kunne ikke engang i fellesskap berede seg til den felles død. Den samme bitre fornemmelse får idag mang en tysk katolikk å smake, hvis han har protestantiske slektninger i østen og får vite hvordan de kues eller direkte forfølges på grunn av sin tro. Da kunne han kanskje ha lyst til å skrive over til dem: «Som kristne står vi i det minste sammen i vesten og østen; den kristne kjenner ikke til grenser og ikke til jerntepper.» — Og så er den bitre virkelighet at der allikevel finnes grenser og jerntepper, midt igjennom de kristnes rekker, og selv ansikt til ansikt med død og martyrium for kristendommens sak faller ikke disse grensene, finner man ikke tilbake til den enhet man så inderlig ønsker skulle herske mellom alle kristne.

Atter må denne smertelige erfaring av splittelsen føre til bønn om enhet.

Midlertid er grunnen til bønn for de kristnes enhet enda mer dyptgående og omfattende enn den blotte bevissthet om at splittelsen hindrer kristendommens fremgang og gir de kristendomsfiendtlige makter gode kort på hånden.

Hvis et land spaltes av borgerkrig, så vil dette selvfølgelig skade landet både i utenriks og innenriks henseende; og det vil være et viktig argument for at man gjør en innsats for å gjenopprette enheten.

Hvis et forretningsforetagende rystes av indre rivaliteter og forskjellige konfliktinteresser, da vil dette foretagendet tape mange penger og kanskje gå helt til grunne. Dette vil atter være en ikke uvesentlig grunn til å gjøre seg en anstrengelse for å oppnå enighet igjen.

Men hvis kristendommen spaltes i partier og særkirker, så har tapet her helt andre dimensjoner enn i de nevnte eksemplene, hvor et land herjes av borgerkrig eller et forretningsforetagende av interne rivaliteter. Dette blir klart når vi reflekterer over hva kristendommen ifølge sin natur er og skal være for verden: den store enhetskapende kraft blant menneskene.

Jesus fortalte en gang en engstende alvorlig lignelse, som kan anvendes både på den enkelte kristne og på kristendommen som helhet. «Dere er jordens salt,» sa han, «men dersom saltet mister sin kraft, hva skal man da salte med?» Det er ille nok, når en rett mat er blitt for fersk, eller hvis et stykke kjøtt truer med å gå i forråtnelse fordi det ikke er blitt saltet tilstrekkelig. Men disse manglene kan det allikevel ennå rådes bot på: maten som er for fersk, kan fremdeles gjøres velsmakende, og kjøttet som har fått en tanke kan ennå reddes — forutsatt at man stadig har salt. Men hvis saltet mister sin kraft, hva da? Anvendt på enhet og splid blir lignelsen seende slik ut: Det er ille nok hvis folkeslag blir uenige, men det kan rette seg igjen; det er ille nok når det bryter ut strid i en familie, men det kan det allikevel ennå rådes bot på. Men hvis selve det organ som Gud har gitt verden for å bringe enhet mellom menneskene, hvis det selv blir splittet opp og uens med seg selv: hva skal da ennå kunne forene menneskene? Kristendommen er det salt som skulle salte menneskeheten mot å gå i oppløsning av uenighet og isolasjon; men hvis saltet mister sin kraft, hvis kristendommen selv mister sin enhet — hvordan skal den da forene verden og menneskeslekten?

Gud er vår Herre

Gud skuer ned fra himmelen for å se om noen er forstandige, om noen søker Gud. (Ps. 13 (14), 2.)

Høytelskede i Herren.

Når klokkene ringer det gamle året ut, da trenger gjerne det banale, men likevel så sanne ord seg fram på leppene: «Hvor går dog tiden fort!» Men tenker vi også på at disse ord innebærer en alvorlig formaning til oss, en påminning om at tiden tar oss med i sin strøm som snart vil kaste oss av ved evighetens kyst? På terskelen til det nye året må vi gjøre en ærlig samvittighetsransaking og ta konsekvensene av det faktum at tiden ikke lar seg stanse og at vår tid snart ebber ut i evigheten, der vi vil bli dradd til regnskap for hvorledes vi har brukt denne vår tid og de talenter og nådegaver Gud har gitt oss.

Vi må derfor gå inn i det nye året med det alvor og den besluttomhet som de nåværende tider krever av oss. Guds faderøye skuer ned på oss, ser på hver handling, hver anstrengelse, hver lidelse og minner oss stadig om Kristi store løfte: «Gled og fryd dere, for deres lønn er stor i himmelen» (Matt. 5, 12). Tanken på Guds faderblikk og Guds løfte har oppglødd og oppflammet utallige kristne til edel og heroisk innsats, ikke bare til Guds ære og deres egen sjels frelse, men også til utrettelig tjeneste for sine medmennesker som jo alle er våre brødre og søstre og medarvinger til Guds rike.

Vår tid er preget av veldige fremskritt på alle områder, av menneskeåndens uanede seire over naturen og naturkreftene. Måne og Mars, ja andre planeter er kommet innenfor rekkevidde, og så å si hver dag kan vitenskapen og teknikken melde om nye store erobringer, slik at menneskene blir beruset og blendet av sin makt og sin ferdighet, og mange blir fristet til å si med Babels konge: «Til himmelen vil jeg stige opp, høyt over stjernene vil jeg reise min trone» (Isaias 14, 13).

Men alle disse fremskritt og erobringer — som jo er helt i samsvar med Guds oppdrag til menneskene og som vi i og for seg bare kan glede oss over og være stolte av — de har også grepet dypt inn i menneske-

Derfor er splidaktigheten og uenigheten mellom de kristne sorgelig og foraktelig på en helt annen måte og i en helt annen dimensjon enn noen uenighet blant mennesker. I ethvert samfunn er uenighet sorgelig. Men i et samfunn som Gud har stilt i verden for at det skal forene og samle det adspredte — i et slikt samfunn er uenighet og splittelse sønderknusende.

Kristus ønsket at kristendommen og den kristne kirke skulle være den store enhetsskapende makt i verden. I en sønderdelt kristenhet må det derfor stå som et bønnens anliggende fremfor alt annet: Herre, gi kristenheten dens enhet tilbake!

nes liv og levevis og skapt en mentalitet som ikke alltid er i samsvar med Guds vilje og vår evige bestemmelse. Kravene til livet er steget til det utrolige, til det umåtelige. De mangfoldige og stadig vekslende fornøyer har bragt både privatlivet, familielivet og det religiøse liv ut av likevekt. Tiden strekker ikke mer til for å tilfredsstille trangen etter alle de fornøyer som blir oss tilbudt.

For mange er livet blitt uten mål og méd. De har mistet bevisstheten om sitt ansvar for hva de skylder både sin egen personlighet og Gud og samfunnet. De kan nok legge for dagen et veldig oppbud av krefter, men de tenker bare på å få det godt her i livet og går fra den ene fornøyelse til den annen. De går hit og dit, de gjør ditt og datt, men i virkeligheten utretter de ingen ting. Deres liv er tomhet og vãs uten innhold.

Vi katolske kristne burde da vite bedre. Vi vet jo at vår tro ikke bare er en lang rekke av ting som må bli trodd, men at den er en livsvei og en livsregel som vi må følge. Den viser oss tiden og livet i lyset av evigheten. Når den moderne vitenskap gjør alle anstrengelser for å erobre himmelrommet, da skal vi huske at vi må nå langt høyere opp: vi må erobre selve himmelen, ikke den synlige, men den usynlige, den sanne himmel, der Gud vil gjøre oss uendelig lykkelig. Ja, det er vårt mål og det må vi alltid ha for øye, særlig nå når vi trer inn i det nye året, for Gud skuer ned til oss for å se om vi er forstandige, om vi søker ham.

Også familielivet, som jo er av vesentlig betydning både for de enkelte mennesker, for Kirken og for hele samfunnet, er bragt i fare gjennom de moderne oppfinnelser. Det hyggelige samvær i familiens skjød er grunnlaget både for et harmonisk samfunnsliv og for et rikt kristenliv. Men nå må de stille, hellige gleder i familiekretsen ofte vike plassen for de mer nervepirrende fornøyer eller adspredelser som sport, teater, kino, radio, fjernsyn osv., ikke sjelden på bekostning av det gode samhold mellom ektefellene, mellom foreldrene og barna.

Vi må huske at familien er den primære og grunnleggende faktor i det menneskelige samfunn som ikke bare er en sammen- eller sidestilling av individer, men en velordnet helhet av familier. Alt som skader eller krenker familielivet, er et angrep både på samfunnet og den menneskelige personlighet. Hjemmet er en guddommelig institusjon som samfunnets vitale celle. De rettigheter og plikter det medfører er så gamle som selve mennesket, de er eldre enn Staten og Statens plikter og rettigheter.

Så inntrengende som jeg bare kan, vil jeg derfor formane dere: Vern om familielivet, hold det i ære og hellighet, søk deres glede først og fremst i familiens skjød. Det må være en hovedbeslutning og en hovedoppgave i det nye året. Husk at alle de moderne oppfinnelser må brukes i samsvar med Guds vilje, brukes til å fremme familielivet og hyggen i familien,

PAVENS JULEBUDSKAP

Tro mot tradisjonen fra Pius XII, har pave Johannes også i år sendt ut et julebudskap til all verdens katolikker. Paven taler om den fred som vi alle søker og håper på, og understreker hvilken natur den sanne fred er av, og hvilke er betingelsene for den: «Freden er først og fremst en tilstand av indre og åndelig art — den barnlige hengivenhet og tillit til Guds vilje.» «Den gode vilje» finner i sin tur et solid grunnlag i den gjensidige respekt for menneskets personlige verdighet. På den må må både den sosiale og den internasjonale fred bygges:

«Den indre uro som setter folkenes fred i fare, har først og fremst sin årsak i dette, at mennesket er blitt behandlet som et verktøy, som en handelsvare, som et stakkars lite hjul i en stor maskin. Det er bare i det øyeblikk man aksepterer å legge den menneskelige verdighet til grunn for vurderingen av mennesket og dets virksomhet, at man vil kunne blegge de sosiale konflikter og de ofte dyptgripende motsetninger som består mellom arbeider og arbeidsgiver.»

På samme måte med freden mellom folkene. Den grunner seg på sannheten — «sannheten skal frigjøre dere» — og på rettferdigheten. Men sannheten og rettferdigheten må fullendes og holdes oppe av kjærligheten: «Kjærligheten til nesten og til ens eget folk må ikke bety at man lukker seg sammen om seg selv i en egoistisk selvtilstrekkelighet, uten å bry seg om hva som er til gagn for andre. Kjærligheten må åpne seg og vide seg ut til å omfatte alle folk, i en eneste spontan solidaritetens gestus, og så

ellers er de av det onde. Når barna ikke mer finner glede og hygge i familien hos mor og far, da blir de gjerne egoister og går sine egne veier som for det meste er avveier eller fører på avveier.

Og så må vi ikke glemme at vi har plikter overfor Gud. Han er vår skaper og herre, også vitenskapens og teknikkens skaper og herre. Vi vet det, og vi vet også hva vi skylder ham. Han har gitt oss sine bud, sin Kirke og sine sakramenter som ingen ny oppfinnelse og intet nytt fremskritt kan sette ut av kraft. De har evig gyldighet. Vi må ikke dåre oss selv eller la oss dåre ved tomme fraser. Ingen kan gi oss andre eller lettere metoder til å nå livets mål enn dem Gud, Kristus og Kirken har gitt oss. Et liv i og med Gud, et liv i og med Kirken er det eneste som kan føre oss til den sanne lykke.

Derfor må vi leve med Kirken og også ta oss til hjerte de særlige oppgaver som Kirken går inn for i vår tid — og da først og fremst i det året som kommer. Ja, dersom vi vil være solidarisk med vår Kirke, føle og leve med den, da kan vi ikke annet enn å be, arbeide og ofre med Kirken og gjøre vår innsats for å løse de store oppgaver som påhviler den.

Det er især tre ting vår hellige far, paven, legger oss på hjerte for året 1960: flyktningeproblemet, den eukaristiske verdenskonferens i München og forberedelsen til det økumeniske konsil. Alle disse tre ting

knytte levende bånd mellom dem. Da vil man kunne tale om et livsfelleskap og ikke bare om en ren og skjær sameksistens. For sameksistensen alene berøvet for dette solidaritetens åndedrett, reiser skranke, bak hvilke gjensidig mistenksomhet, frykt og redsel får trives».

Endelig minner paven om at «freden er udelelig», — det vil si at «ikke et eneste av de trekk som utgjør dens ansikt, kan ignoreres eller utelukkes. Fordi vår tids mennesker ikke fullt ut har respektert fredens krav, faller ikke Guds og menneskets veier til freden sammen». Freden må altså først være et indre faktum: «Hvordan kan orden og harmoni skapes, dersom de mennesker som tar ansvar for det offentlige liv, ikke først erkjenner at de selv er underkastet de evige morallover?» Men dertil må de ytre hindringer for den sanne fred bekjempes: «Uten opphør må man søke å eliminere de hindringer som den menneskelige ondskap setter opp. De består i propagandaen for umoral, i den sosiale urettferdighet, i arbeidsløsheten, i den nød som hersker og som står i så skarp kontrast til den ødselhet de privilegerte kan tillate seg, i den farlige ulikevekt mellom det tekniske og det moralske fremskritt, i det tøylesløse rustningskappøpet.»

Paven understreker så at Kirken i sin lære tilbyr det som trengs for å skape et sant grunnlag for freden. Han oppfordrer spesielt katolikkene til å fordype seg i sin tro, men også å handle etter den: «Aldri kan de kristne nøye seg med å være bare tilskuere, tvertimot, de må føle at en misjon er dem betrodd ovenfra!»

har ett og samme mål: enhet og kjærlighet, fred og forståelse blant menneskene som jo alle er Guds barn, våre brødre og søstre. Alle bønne-intensjoner som paven har gitt for det kommende år, er gitt med dette store mål for øye.

Ved vår bønn og offervilje må vi hjelpe til at de mange som ennå frister et menneskeuverdig liv i flyktningeleire, igjen kan bli fullverdige medlemmer av det menneskelige samfunn. Så må vi be og ofre for at den eukaristiske verdenskonferens må fylle hjertene med glød og kjærlighet til Kristus i Alterets sakrament der Kristus gir seg selv «for verdens liv» og som jo er enhetens og kjærlighetens bånd mellom menneskene. Og sluttelig skal vi daglig be og ofre for at det økumeniske konsil må bære den frukt Kirken venter av det: fornyelse av det kristne liv blant massene og forening av alle kristne, ja av alle mennesker, til én hjord under én hyrde.

Det er fylt med dette sinnelag, høytelskede i Herren, at vi må gå inn i det nye året, møte vår tids krav og gå inn for vår tids oppgaver. Når vi så hver dag lar oss gjennomtrengte av den levende tanke at Gud fra himmelen skuer ned til oss og vi ferdes slik at hans øyne med velbehag kan hvile på oss, da vil vi få et godt og signet år. Og det ønsker jeg dere alle av hjertet.

Amen.

Kathryn Hulmes suksess-biografi «Nonnens historie» er nå blitt filmet. De fleste kjenner historien: Nonnens — søster Lukas' — opplevelser fra hun som ung pike trer inn i et kloster til hun 17 år senere ber om og får lov til å gå tilbake på sine ordensløfter for å starte et nytt liv i «verden». Vi kalte boken en biografi, og det er den, for såvidt som den er bygget over virkelige hendelser, men samtidig er den sterkt romantisert, slik at det blir meget vanskelig å holde den riktige Gabrielle van der Mal ut fra den som forfatterinnen presenterer oss. Denne tvetydigheten skaper allerede fra begynnelsen av et visst ubehag: Den forlener boken med et skinn av troverdighet, begivenhetene virker så meget sterkere fordi man blir betydet at slik har det virkelig foregått. Innvender man så, med kjennskap til fakta, at denne søster Lukas har ikke stort å gjøre med virkelighetens Gabrielle van der Mal, har imidlertid forfatterinnen fremdeles sitt på det tørre.

Filmen gir imidlertid et på flere punkter mer korrekt — og da også mer sympatisk — bilde av klosterlivet, enn boken gjorde. De første tre kvarterene er en nitidig oppbygget halvdokumentarisk fremstilling av livet i et nonnekloster i Belgia, og kan virke både betagende og oppbyggende på mange. Allerede her er det imidlertid etter vårt skjønn noe fundamentalt galt. Allting foregår i hetspenn. Aldri er det noen som ler i dette klosteret. «Det ville være befriende å få være blant søstrene også når de kobler av, hører deres latter, ser deres leker og moro,» skriver den svenske jesuitten, pater Rooth, i en omtale av filmen. «Intet menneske kan jo holde ut med en slik uopphørlig konsentrasjon. Det er som en film av en brannmanns utdannelse, men bilder bare av stiger, utrykninger, hus som raser sammen, hopp fra store høyder . . .» Og vi har selv hørt to klosterforstanderinner uttale, etter å ha sett filmen, at i et slikt kloster ville de ikke kunne leve i åtte dager. De spør, og med rette: Men hvor er kjærligheten, til Gud og nesten, i dette klosteret?

Sakens kjerne er vel den, at filmen beskriver klosterlivet slik som det fortoner seg for en uttrådt nonnes tilbakeblikk, — hvor det er rimelig at de negative elementene dominerer. Regissøren (Fred Zinnemann) og Audrey Hepburn har gjort sitt beste for å skape en autentisk og ekte historie, men det lykkes dem ikke, fordi utgangspunktet er forfusket: Manuskriptet er så vilt subjektivt at selve den personlige utvikling, som disse sytten års klosterliv jo må ha representert, knapt får spille med, og søster Lukas kunne like gjerne trådt ut på et hvilket som helst tidspunkt av de 2½ time filmen varer.

Så kan da filmen oppfattes på to måter: Som en religiøs fallitt — eller som en beretning om et menneske «hvis personlighet var for sterk til at hun kunne følge klostrets strenge krav om lydighet» som det heter i selskapets presentasjon av filmen. De europeiske kritikkerne tyder på at de fleste oppfatter den på den siste måten. Men da gjelder det ikke å forveksle personlighet og egen vilje. Ingen kan domme den virkelige Gabrielle van der Mal, men at filmens søster Lukas på en underlig måte hele tiden har gått utenom alle de kraftkilder som kunne forvandlet hennes sterke selvhøvdelse til en like så sterk selvhengivelse, synes oss åpenbart.

Kriton.

Er «Nonnen» en troverdig film? Gir den sannheten om klosterlivet? For å besvare dette spørsmålet, la oss prøve å trenge til bunns i tingene. Hvis ordenslivet i virkeligheten var så utholdelig, så umenneskelig, som det ser ut til i denne filmen, hvorfor er det ikke så flere søstre som forlater det? Og hvorfor er det — ikke minst — daglig nye unge piker som søker til klostrene og tilsynelatende blir lykkelige der?

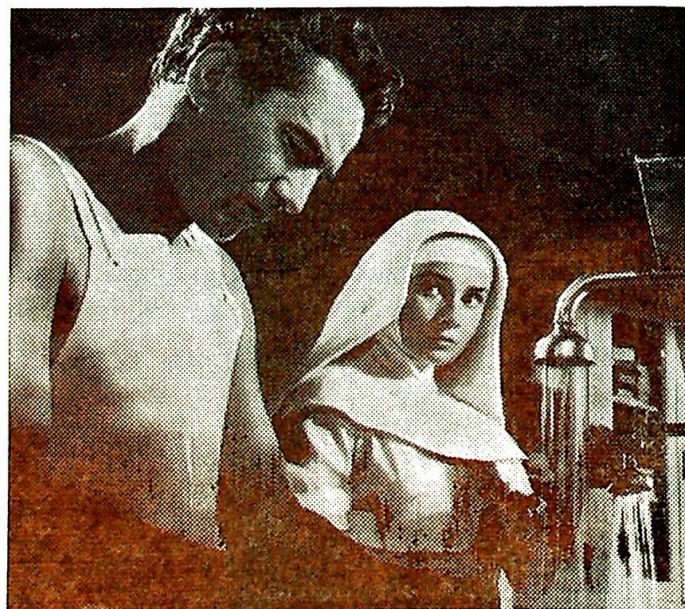
På den annen side: Hvis søster Lukas' tilfelle er et særtilfelle, hvordan skal man så forklare det? Tre forskjellige forklaringer er mulige: enten var det hennes egen skyld, eller også var det klostrets skyld, eller også var det samtidig både hennes og klostrets skyld. Og dermed kommer vi til å stille oss selv følgende to spørsmål: Hadde søster Lukas virkelig kall til å gå i kloster? Og er den form for ordensliv som vi ser i filmen, uttrykk for ordenslivet som det virkelig er?

Som svar på det første spørsmålet kan vi si at de motiver som fikk Gabrielle van der Mal til å gå i kloster, var mildest talt tvilsomme. Både boken og filmen lar oss forstå at det dreier seg om et bryllup som ikke

Er dette en

Av dominikanerpater

ble til noe, eller i hvert fall om en kjærlighetsorg. Det er det «klassiske» motiv innen litteraturen, når man vil forklare et kall til ordenslivet. Men det forklarer ikke noe som helst. Akkurat som en ung pike ikke gifter seg fordi klosterlivet har skuffet henne, men fordi hun elsker den mann hun gifter seg med, går hun heller ikke i kloster av negative grunner. Hun gjør det fordi hun har opplevd et positivt kall. Dette kall antydes i filmen, men det ser mer ut som en viljesanspennelse, en slags from stahet, enn som en glad hengivelse av hele sitt vesen til Gud. Det er påfallende at vi i hele filmen knapt en eneste gang ser Audrey

Den kjekke, pene lægen. — Nei, de får hverandre ikke . . .

Hepburn smile eller more seg over noe (og forresten heller ikke de andre søstrene) og det er et meget dårlig tegn. Hun forteller oss flere ganger at hun er lykkelig, men vi kan neppe tro det. Vi ser henne aldri riktig lykkelig eller glad. Like fra første ferd av er hun mer opptatt av sine egne problemer enn av Gud og bønnen. Det lykkes henne aldri å bli kvitt sine kompleksser. Etter sytten års forløp er hun tilsynelatende den samme som den første dagen. Det er det hun blir klar over, og det er derfor hun forlater klostret. Men når hun gjør det, er det simpelthen fordi hun aldri skulle være gått inn i det. Hun er i den beste mening av verden gått vill i klosterlivet.

Filmens eneste smil: Blant de innfødte i Kongo.

troverdige film?

Martin Drouzy

natur. I klostrene møter man som alle andre steder smålighet, sjalusi og kortsynthet av enhver art. Mennesker er og blir mennesker — og kvinner er og blir kvinner — også når de er gått i kloster. Det er det ikke noe å gjøre ved, og det er en av problemets grunnpiller. Vi bebreider ikke Zinnemann og Kathryn Hulme at de har minnet oss om det. Det vi bebreider dem er at de har forplumret hele saken og skildret det som faktisk bare er en skjevhet, som om det var selve klosterlivet. Man kan nemlig ikke betegne denne form for klosterliv som annet enn en skjevhet, — hvor regelen går før evangeliet, hvor lydigheten er trådt i stedet for kjærligheten, og hvor idealet synes å være å bli til en «levende regel» — det vil si en slags åndelig robot, uten hjerte og uten menneskelighet. Hva skal man si om denne generalpriorinnen, som leder ordenen ut fra prinsippet om systematisk å gå imot søstrenes ønsker, som om de alle sammen bare var fremkalt av djevelen selv? Hva skal man si om denne priorinnen, som først sender søster Lukas til skolen for tropemedisin og som derpå forlanger av henne at hun skal dumpe til eksamen og det endatil for å dempe en annen, mindre begavet søsters misunnelse? Og hva skal man tenke om den overordnede, som forbyr søstrene å hjelpe motstandsbevegelsen, for at klostrets liv ikke skal bli forstyrret? Vi vil slett ikke benekte at en og annen av disse detaljene kan være sannferdige. Man kan finne myndighetsmisbruk alle steder. Men at de alle på en gang skulle være sannferdige, kan vi ikke få oss til å tro. Og hvis de virkelig var det, ville det ikke være annet å gjøre enn øyeblikkelig å lukke det pågjeldende kloster i selve evangeliets navn. For hvor finner man, i den skildring som man her har gitt oss, sjelen i det kristne liv? Hvor er kjærligheten til Gud og kjærligheten til nesten? Hvor er Guds barns glede og frihet? Hvis klosterlivet var det som man viser oss i denne filmen,

ville det for lenge siden ha opphørt å eksistere, og alle munk og nonner ville for lenge siden være vendt tilbake til sine hjem, for å prøve på å bli riktige kristne igjen!

Faktisk oppdager man, når man går det hele nærmere etter, at hele filmen er bygd på falske motsetninger, og at det problemet som stilles i virkeligheten er et falsk problem. Fred Zinnemann har nemlig bygd sin film opp som om det var umulig samtidig å være nonne og sykepleierske, umulig å forbinde kjærligheten til Gud og kjærligheten til nesten, umulig å elske de innfødte i Kongo, samtidig med at man forblir tro mot sin klosterregel, og umulig å hjelpe englenderne uten samtidig å hate tyskerne. Han bygger opp hele sin film, som om det annet bud ikke var det første likt! Hva utgangspunktet angår, fastslår han (likesom generalpriorinnen) at klosterlivet er et liv som er mot naturen; det er en selvfølge at det blir umulig å løse de problemer som oppstår senere, og at man stenges inne i en uløselig konflikt. Denne konflikten var nødvendig for at filmen i det hele tatt skulle kunne bli til. Hvis der nemlig undertiden består en motsetning mellom våre plikter overfor Gud og våre plikter overfor nesten, mellom vår samvittighets krav og regelens krav, kan denne motsetningen bare eksistere på det rent psykiske plan og ikke på det teologiske, og det er den foresattes simple plikt å hjelpe sine underordnede til å løse den konkret, istedenfor å opphøye den til et prinsipp. Klosterlivet er ikke vesensforskjellig fra det alminnelige kristne liv. De lover som gjelder for det siste, gjelder også for det første.

Da han ikke forstår det, har instruktøren tatt feil av klosterlivets egentlige mening. Og derfor er og blir denne filmen allikevel overfladisk, til tross for et rosverdige forsøk på å forstå hva det dreier seg om. Dens grunnlag er forfalsket helt fra begynnelsen. På den ene side tar man en sjarmerende ung pike som ikke har noe klosterkall. På den annen side anbringer man henne i et kloster som på mange punkter bare er en karikatur av ordenslivet. Kan det så forbause noen at hun vender tilbake til livet i verden? Nei, det motsatte

BLIKK på TIDEN

HVIL I FRED?

■ En av dikteren Arnulf Øverland's merkeligste ambisjoner er å skape en salme- og ritualbok for mennesker som vil navnes, «konfirmeres», giftes og begraves utenfor den kristne tro. I år har han med det for øyet utgitt en ny og utvidet versjon av sin bok «Ord i alvor» fra 1940. Den anmeldes i «Farmands» julelitteraturnummer (2. desember) av en ganske uimponert Aasmund Brynildsen. Han er nemlig ikke bare ute for å vurdere den mer eller mindre vellykkede *poesi* i dette verket. Han interesserer seg ikke minst for den uklare og tildels selvmotsigende *amatørteologen* Øverland, og det kommer sistnevnte ikke så godt fra. Særlig ved den åpne grav:

«Det ligger jo i sakens natur at ordene over en grav skal være til trøst og lise, gi sjelen ro og indre sikkerhet. Og hvormed kan nu et moderne menneske, som ikke tror på Gud eller djevel, trøste sig og andre ved en grav? Det viser sig besynderlig nok at det blir jevnt det samme som det mennesket trøstet sig med i gamle dager — bare på ganske andre premisser — det trøster sig med fred. Hvil i fred, sier også Øverland, tro mig, dette vet vi i hvert fall, at nu har den døde fred!

Det er sandelig ingen lett oppgave Øverland har satt sig med disse salmene! Skulde han være den helt igjennom hederlige agnostiker, måtte han jo to the bitter end holde fast ved at vi ingenting vet og ingenting kan vite om det vi kaller døden. Men hvad slags salmesang skulde der bli av det! Han kommer ikke fra det uten visse konsesjoner til metafysikken: *Vi vet ihvertfall at vi får fred!* Hvordan vet han det? Han vet det selvfølgelig ikke, han like så lite som noen annen, han bare tror han vet det, fordi han tror at sjelen, mennesket, er borte, oppløst til intet med døden. Men hvis man tror *det*, da har det jo egentlig heller ingen fornuftig mening å tale om fred efter døden. Hvis sjelen oppløses, hvis dødens mørke «sletter ut dig selv», som salmisten et annet sted sier, hvem eller hvad skal da nyte den fred han stadig synger om? «Fred» er jo ikke det samme som «Intet», «fred» er bare en frase hvis der ikke er nogen til å oppleve den.»

Øverlands oppfatning av døden er bare iskald håpløshet ikledt versform og uttrykt i salmer som visst ikke bør synges ved noe menneskers grav dersom en skulle ta alvorlig hva de uttrykker. Brynildsen synes at dikteren i Grotten hadde større og sannere ting å si om døden dengang han skrev i protest, enn nå da han skriver i resignasjon:

«Det er nettopp slik mennesket ikke kan forsone sig med døden. Det vet Øverland selv aller best. I sitt virkelige *Dikt om døden* har han uttrykt det i nogen av de skjønneste strofer i vår *poesi*. Vendt mot de fjerne stjerner besværges han dem:

Vidner for ham som gav oss liv
ved det skapende Bliv,
at han kan ikke ta det tilbake igjen,
kan ikke la oss visne som løv,
vi kan ikke atter gi sjelen hen
og bli til støv!

Det er bare en protest, et opprør — men et opprør fra menneskets innerste, fra dets sjels dypeste alvor. Det er dette alvor som er blitt så gådefullt borte i Arnulf Øverlands forsøk som salmedikter. Det ser nærmest ut som om han gjør sitt beste for å døyve det. Men skulde *det* forstumme i menneskene, da er salmenes tid visselig til ende for godt.»

ville ganske sikkert være mer overraskende. Det eneste vi slett ikke kan forstå er at en så merkverdig sammenheng holdt så lenge som den gjorde . . .

Martin Drouzy.

FOR SENT

■ «Studenttinget» har nylig med 22 mot 20 stemmer uttalt seg *mot* innredningen av et studentkapell på Oslo-universitetes grunn, nærmere bestemt i forbindelse med byggeplanene for studentenes velferdshus på Blindern.

Det er enda et trist eksempel, ikke bare på «sekulariserings» ubønnhørlige rullende snøball, men også på hvor skjebnesvangert det er å oversitte «den beleilige tid». Vårt universitetet hører til de yngre i Europa. Det har ikke — som universitetene i de europeiske hovedland — sine røtter i den sakrale kristenhet og dens ærverdige tradisjoner. De 22 unge menneskers manglende evne til å innse hvorfor nettopp kristendommen skulle «favoriseres» fremfor andre «livsanskuelser» stemmer vel ikke helt med statskirkeordningens opprinnelige mening: at samfunnslivet «forbliver» konfesjonelt. Til gjengjeld svarer den visst til student-flertallets oppfatning: Dets kjølige likegyldighet overfor en kristendom som ikke minst i landets akademiske liv gjennom mange slektledd har funnet seg nokså flegmatisk av med å befinne seg på defensiven.

Har der da overhodet siden århundreskiftet *eksistert* noen «beleilig tid», da en levedyktig tradisjon kunne ha vært skapt på dette området? Mon ikke frigjøringsåret 1945 faktisk var en slik anledning, da universitetet i Oslo på kirkelig initiativ burde ha fått det samme som vi finner ved mange utenlandske universiteter: Et *minnekapell* over de studenter og universitetslærere som døde for Norges sak, i krigsinnsats og fengsel, under årene 1940—45.

Nå er det for sent. Ikke bare for Oslo, men trolig også for Bergen og Trondheim. «Studentpresten» blir ikke universitetskapellan. Han må begynne som misjonær.

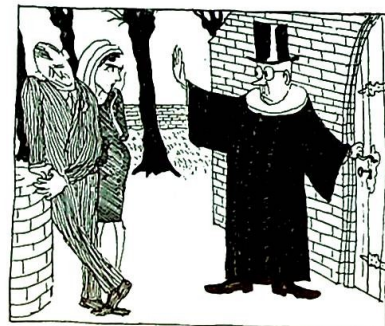
OM SAMEKSISTENS

■ Karikaturen over disse linjer — som vi tyv-lånte fra «Katolsk Ugeblad» (6. desember) — stammer fra en kjøbenhavnsk avis, og har en mindre morsom bakgrunn enn strek.

I motsetning til vårt eget kongehus reiser den danske og svenske konger gjerne og ofte til Rom, den første som turist, den annen som amatør-arkeolog. Nylig avla kong *Frederik* og dronning *Ingrid* en privat høflighetsvisitt hos den eneste «monark» som er igjen i Den evige stad, nemlig pave Johannes. Denne nokså obligate gestus falt visse folkekirkegeistlige hjemme i Danmark svært tungt for brystet. At det danske vidd øyeblikkelig slo ned på denne ubetimelige surhet, vitner visst tegningen her tydelig om.

Der er jo ellers adskillig grunn til å undres over denne reaksjon, i en tid da både skandinaviske og andre lands politikere uten å blunke og fri for synlige hemninger av noe slag innbyr politiske gangstere og ivrig trykker temmelig blodflekkede hender i sameksistensens navn.

Det er en gjestfrihet som ganske visst kan forsvares som det eneste alternativ til både kald, lunken og varm krig. Men på en så dyster bakgrunn er det jo unektelig en smule forstemmende når det kongelige privatbesøk hos den fredselkende Johannes XXIII, som leder den kristne hovedkirke i godviljens og forståelsens tegn, kan reise protester. Det er ikke minst paradoksalt at det skjer i denne danske lutherdom som ofte synes å sole seg i sin grenseløse religiøse toleranse. Grensen er der altså likevel. Sydover er den tilogmed temmelig snever.

— Fy, Deres Majesteter. Og så kun godt 400 år efter reformationen!

En profet med et farlig budskap

Av Edvard Vogt

I fremtidsromanen «Brave New World» skildret Huxley verden i det sjette århundre etter Ford. Han skildret en verden hvor menneskeheten har funnet frem til et stabilt og enhetlig samfunnssystem, der maktsyke (hos lederkasten) og nytelsessyke (hos alle) blir fullt tilfredsstillt ved en fullkommengjørelse av de kontrollmidler og nytelsesmidler som vitenskapen allerede i 1931 var begynt å interessere seg for. Denne fremtidsvisjon adskilte seg fra Jules Vernes og Orwell og den moderne science fiction ved at disse siste stort sett fortsetter eventyrtradisjonen og skildrer de gode menneskers erobring av universet i kamp mot de onde mennesker, mens det hos Huxley intet er igjen av det menneskelige og gode. Verden er forvandlet til en stabil bikube hvor alle sanser tilfredsstilles.

27 år senere undersøker Huxley i en ny bok*) om hans forutsigelser er blitt bekreftet av det som i mellomtiden er skjedd. Med beklagelse konstaterer han at så er tilfelle. Mautuens dypere årsaker, overbefolkning og overorganisasjon, har utviklet seg med en hastighet som gjør det sannsynlig at frihetens dager snart vil være talte. De muligheter han dengang bare kunne ane for en fullkommen kontroll av massene og av de enkelte individer, ved propaganda, ved hjernevasking,

*) Aldous Huxley: Gjensyn med den vidunderlige nye verden. Aschehoug, Oslo 1959.

BIDRAG TIL SAKSLISTEN

■ Ifølge «Vårt Land» (18. desember) har en konferanse mellom representanter og ledere for en rekke av de større protestantiske kirkesamfunn nylig funnet sted i Genève. Der har man blant annet vedtatt en henstilling til Vatikanet om at religionsfrihet må bli ført opp på sakslisten over de problemer som det 2. Vatikankonsil kommer til å drøfte når det et av de første år kommer sammen i Rom.

Det forekommer oss å være et både rimelig og betimelig ønske.

Såvel praktisk som teoretisk er religionsfrihet et av de problemkomplekser som idag utgjør den vesentligste hindring for mellomkirkelig forståelse og effektivt enhetsarbeide. Dagsordenen for det kommende konsil er for tiden under utarbeidelse, og forslag fra alle verdens katolske biskoper strømmer inn til Rom. Paven har imidlertid, ved sin sterke understrekning av den kristne enhet, gitt dette særlige kirkemøte perspektiver langt utover katolisismens konfesjonelle grenser. Om protestantene innbys til å sende observatører til konsilet, så er det både klokt og rimelig å ofre sympatisk interesse på hva de venter av Kirkens læremyndighet ved denne anledning. Religionsfriheten er med rette i søkelyset i samtidens kristendom, og verdenskirken må konsekvent kunne begrunne hvorfor den både krever, og innrømmer andre, trosfrihet innenfor samfunnslivet. Det vil skape en velgjørende og nødvendig klarhet, og det vil være et utgangspunkt for bekjempelsen av intoleransen — både den som katolikker selv lider under og den som de dessverre enkelte steder lar ikke-katolske medkristne lide under.

Frater Candidus.

ved ubevisst overtalelse og ved kjemiske midler, er i mellomtiden blitt virkeliggjort i en uhyggelig grad av nazister og kommunister og ikke minst av kapitalistenes salgsapparat.

De eksempler Huxley trekker frem er veltalende og i høyeste grad urovekkende. En god ting kan ikke sies for ofte og for så vidt skal man være Huxley takknemlig for at han understreker de høytidelige advarsler som prester fra sine prekestoler og mange andre alvorlige menn har uttalt lenge før Aldous Huxley begynte å bli betenkt. Når en går nøyere inn på det Huxley sier, blir en imidlertid oppmerksom på en underlig tomhet og flathet i hans patos, — ja, en fristes til å si noe hyklerskt og falskt.

At han med en avvæpnende selvfølgelighet anbringer de prester og alvorlige menn, som før ham har advart mot nytelsesstatens evangelium, blant dettes varmeste tilhengere, er noe som en forlengst har ventet seg til fra Huxleys merkelig trangsynte miljø. Han er jo et dannet menneske som kan sitere Dostojevskis syke fantasi, «Storinkvisitoren» som sitt vitne. Derved fremstår han selv bedre som frihetens, moralens og menneskeverdets store og akk så ensomme forsvarer.

Hva er det da han legger i disse ordene? Hva er det han vil forsvare? Jeg har gått gjennom boken flere ganger uten å finne et tilfredsstillende svar. Betydningen av frihet understrekes på hver side, mens frihetens grunnlag reduseres til det at vi alle er så forskjellige, — til det at hver og en representerer en enestående genekombinasjon. Å standardisere mennesket er derfor å krenke det. Men er ikke enhver hund og ethvert høyerestående dyr en enestående genekombinasjon og bør vi da ha mere frihet enn hunder? Det har øyensynlig Huxley ikke tenkt på og han går derfor fornøyet videre til det å gjøre «den individuelle ulikhet og det genetisk enestående ved hvert enkelt menneske» til grunnlag også for «gjensidig kjærlighet» og for all moral. Såfremt moral betyr det å føle seg forpliktet overfor en høyere lov, lik for alle mennesker, — og hva ellers skulle ordet bety? — da skylder Huxley oss en forklaring på hvordan en slik moral kan grunnlegges på vår forskjellighet. Om det ikke eksisterer noen Skaper over mennesket, hvordan kan det kreves at det underordner seg under en lov? Og om ikke loven er grunnlagt i menneskenes likhet, i deres felles natur, hvordan kan da moralloven ha almen gyldighet? Og om den nå ikke er almen, men proklameres av hver enkelt i samsvar med det genetisk enestående i hans natur, hvorfor da ikke være like ærlig som Nietzsche og bekjempe de almene løver? Om Huxley skulle svare at tross alt har vi mange gener og mange interesser felles, ville ikke dette da gi et glimrende grunnlag for en interessemoral for de som genetisk står hverandre nærmest, med andre ord et grunnlag for fascistiske raseteorier?

Hos Huxley har ikke lenger friheten en åndelig dimensjon, som en valgmulighet mellom noe objektivt godt og noe objektivt ondt, men den reduseres til det enestående individs — særlig da det «høytbegavede enkeltmenneskes» — mulighet for selvutfoldelse. Men om friheten ikke lenger er noe åndelig, kan der ikke

Eisenhower hos Paven

På sin store turné gjennom Europa, Asia og Nord-Afrika i desember besøkte president Eisenhower også den Hellige Far. Mottagelsen ble kalt privat-audiens, men hadde faktisk en halvoffisiell karakter.

Og besøket betegner i virkeligheten et nytt lite skritt i retning av en normalisering av forholdet mellom Vatikanet og USA. De har som kjent fremdeles ingen offisiell diplomatisk forbindelse. President Roosevelt hadde under krigen en «personlig representant» hos Pius XII, men han fikk ingen etterfølger, slik som Truman planla — hverken Vatikanet eller de amerikanske protestanter ville akseptere det. De amerikanske presidenter har også hittil sørget for å unngå Roma. President Wilson avla riktignok en formell høflighetsvisitt hos Benedikt XV i 1919; men da Roosevelt var på vei til Jalta, reiste han Italia forbi, og da Truman møtte de Gasperi i Italia i 1951, var det utenfor Roma.

da forekomme at det simpelthen ikke er rom i denne verden for alle menneskers frie selvtillit og at veien mot Huxleys «ideal» derfor nødvendigvis må lede til en stadig innskrenkning av de fries antall, — først til et herrefolk og tilslutt til en eneste «Big Brother»? Om det skulle være noen tvil om det «genetiske enestående» ved herrefolket, så vil jo denne tvil snart kunne oppheves ved passende inngrep i slavefolkenes gener, slik at disse tilpasses deres kår.

Kanskje Huxley ikke er oppmerksom på dette at hans egne frihetsidealer, fordi de er falske, nødvendigvis må føre til nettopp det umenneskelige fremtids-samfunn han advarer mot. I så fall ville en kanskje kunne nøye seg med å beklage hans mangel på tenkevne. Men når de få praktiske forslag han fremsetter, i stedet for å lukke den, åpner porten på vidt gap for den «vidunderlige nye verden», da blir hans liberalistiske krokodilletårer mindre uskadelige.

Han gjentar uten opphør at det allerede nå er for mange mennesker i verden til at alle kan nyte sin frihet og at det verste som kan skje er om menneskehetens antall skulle øke ytterligere. Medisinen og alle makter må mobiliseres for å hindre inderne og kineserne i å få flere barn. Sine ekteskapelige nytelser skal de få beholde, i beste samsvar med den «nye verdens» program, men de skal ikke ha rett til å ha flere barn enn det som tilsvarer dødstallet. At verden med *den nåværende teknikk* kunne ernære ti ganger så mange mennesker som de vi nå har, har Huxley øyensynlig aldri hørt. «Big Brother» erklærer at verden er full og dermed er saken avgjort. Til beroligelse for dem som måtte trenge det, antyder han i vage ordelag et utvalg malthusianske argumenter fra forrige århundre.

Frihet må vi ha, men vi må selvsagt ha «lover som bannlyser den psykologiske slavehandel og beskytter sinnene mot samvittighetsløse leverandører av giftig propaganda». At de som «presser» syke og evnesvake

til religiøse omvendelser og i det hele alle de som leder folk til tanken på en «annen verden», hører til denne kategori er tindrende klart fra Huxleys bekymrede bok. Dermed er religionen likvidert. Det er jo bare dens karikatur som eksisterer for Huxley.

Er da Huxley en ren hykler i sine advarsler mot den nye verden? Kanskje ikke, — kanskje han ikke direkte ønsker den komme. Han gir jo til slutt i boken uttrykk for en drøm om et samfunn som er forskjellig fra det han skildret for 27 år siden, — en fullstendig urealistisk og inkonsekvent drøm, kanskje, men tross alt en drøm som adskiller seg fra det tidligere mareritt. Spørsmålet er om denne drømmen, selv om den fortoner seg behageligere, virkelig er bedre enn den gamle.

Han drømmer om et «selvforsynende og selvstendig samfunn som er så vitenskapelig organisert at ingen noen gang ledes ut i antisosial fristelse og hvor alle gjør hva han eller hun burde gjøre og alle er virksomme og lykkelige uten at man behøver å gripe til tvang eller uheldig propaganda». Tenk det, selveste Velferdsstaten, paradiset på jorden. Var noen virkelig så stygg å antyde at Huxley hverken var liberaler eller demokrat?

Huxleys fagre ord gir et skoleeksempel på at man ikke skal la seg imponere hver gang en herlig fremtid loves. Det de betyr er at han ikke betrakter den «vidunderlige nye verden» av 1931 som fullkommen. I dette universelle bikubesamfunn måtte genekombinasjonene reduseres til de tre hovedgrupper arbeidsmaur, droner og dronning. Nå tenker han seg at det igrunnen ville være herlig om bikubesamfunnet kunne desentraliseres, slik at vi fikk mangfoldige «selvforsynende og selvstendige» bikubesamfunn, og dernest, om disse kunne organiseres slik at det ikke lenger bare var plass for tre genekombinasjoner, men for mange flere, helst for like mange nyttige genekombinasjoner som det var innbyggere, slik at enhver bi kan surre lyk-

Fra Ungarns katakomber

En østerriksk journalist (fra «Die Furche») har nylig vært i Ungarn. Det intervjuet fra hans hånd som vi bringer her, gir et lite gløtt inn i den katakombetilværelsen som Ungarns kristne må friste idag.

Mannen er mager og senet. Man ser at han er vant til tungt arbeid. Han er kledd i en grårutet ullskjorte med åpen krave og en blågrå dress — typen på en arbeider i søndagsklær, slike som man møter i tusenvis på Budapests gater. Men hans ansikt er ganske påfallende: det har det rolige og forstående uttrykket hos mennesker som har opplevd meget, som har mange sorger, men som likevel lever i fred med seg selv — fordi de ikke kjenner noe annet mål enn det å gjøre sin plikt. Det finnes ingen tolk i nærheten, og vi unnskylder oss på tysk over våre manglende ungarske sprogkunnskaper. Mannen har ondt for å skjønne oss og spør plutselig på latin: «Kanskje De taler italiensk? Italiensk kan jeg fremdeles.»

«Hvem er De?» spør vi.

«Å, mitt navn har ingen interesse for Dem,» er svaret vi får; «De ser jo at jeg er arbeider, ikke sant? For å være helt nøyaktig, håndlanger på et brobyggingsarbeid.»

«Men hvordan har det seg at De taler flytende italiensk?»

«Ja, ser De, tidligere var jeg ordensprest. Da ordenen ble opphevet, kom jeg i fengsel, som de fleste andre ordensprester. Der måtte jeg sitte noen år; men det var bare den tiden jeg tilbragte i enecelle som virkelig var hard. Men la oss ikke snakke om det. Det har så liten betydning. Da jeg ble løslatt, fant ikke regjeringen meg verdig til å utøve mine geistlige funksjoner. Slik gikk det de fleste av oss. Så måtte jeg søke meg arbeid, og fikk denne jobben.»

«Kunne De ikke flyktet til utlandet?» undres vi.

«Det kunne kanskje latt seg gjøre. Jeg hadde også tillatelse fra mine kirkelige foresatte. Men jeg kunne ikke få det over min samvittighet, å la både fedrelandet og mitt arbeid her i stikken. Det er så mange som har bruk

---

kelig i det frieste samsvar med sin egen «individuelle ulikhet», samtidig med at den uten anti-sosiale fristelser gjør en nyttig innsats til hele kubens trivsel.

Men om vi nå for å nå dit først måtte utrydde alt det som vi nå betrakter som det menneskelige og måtte gå gjennom et absolutt diktatur med tvangsregulering av seksuallivet, med medisinske inngrep i genene, med streng kontroll og dirigering av tankelivet, osv.? Huxley ville være den første til å beklage det, men ville han ikke til slutt måtte innrømme at en slik utvikling ville være nødvendig og derfor også nyttig og moralsk og i samsvar med det demokratiske fremskritt? De som leser denne hans siste bok grundig behøver ikke å vente på svaret. Det foreligger allerede og det er bekreftende.

for oss. Det er mangel på prester i Ungarn, og om få år blir det enda verre. Følgene av det kan umulig utebli.

For tiden tjener jeg til livets opphold. Jeg får omtrent 850 forinter i måneden, og det klarer seg, siden jeg er så heldig å få bo hos noen venner.»

«Kunne ikke De, med Deres kunnskaper, funnet noe bedre?»

«Kjente De Ungarn bedre, ville De vite at det ikke finnes noe bedre for folk av min slags. Og denne jobben har sine fordeler: Ingen misunner en, jeg er fri, og får være i fred.»

Allikevel prest.

«Men kan De fremdeles virke som prest, arbeide i sjelesorgen?»

«Ja, det er jo nettopp oppgaven for alle de prestene som ikke lenger får utføre sine funksjoner. Hver søndag kan jeg feire messen et eller annet sted i hemmelighet. Jeg hører ofte skriftemål, men selvfølgelig bare fra folk som jeg kjenner. Dessuten holder jeg ofte retretter — for pålitelige mennesker, og i all hemmelighet. Vi leser gode bøker, som vi diskuterer, og vi underviser ungdommer, som så i sin tur kan gi barna religionsundervisning. De vet vel at religionsundervisningen nå utelukkende får lov til å gis på skolen. Men de fleste barn får ingen religionsundervisning lenger. Foreldrene har vanskeligheter med den — og barna også. Den offentlige religionsundervisningen er ikke mye verd. Det er bare slike prester som har tillatelse og anbefaling fra staten som får lov til å gi den. Og slike prester har hverken foreldrene eller barna noen tillit til.»

«Men har ikke statsmyndighetene noen anelse om dette arbeidet som pågår?»

«Selvfølgelig foregår ikke alt like upåaktet, og derfor må vi også være meget forsiktige. De såkalte «fredsprestene» har også protestert og forlangt av biskopene at de skal forby all religionsundervisning utenfor skolene. Men forstå vårt arbeid rett: Vi er ingen sammensvorne mot staten eller regimet. Men vi anerkjenner Guds suverenitet og har altså plikt til å adlyde Guds oppdrag under alle omstendigheter.»

Ungdommen er med.

«Står De helt alene i Deres arbeid, eller har De noen med Dem?»

«Jeg har en gruppe omkring meg. Mest ungdom, som ikke er engstelige og som er begeistret for troens gode sak. Slike grupper finnes det over alt i Ungarn. Denne katakombekirken er imidlertid ikke organisert om noen sentralledelse, det ville være for farlig. Når en slik gruppe sprekker, hører dere i utlandet at nå er igjen en rekke reaksjonære statsfiender blitt dømt til døden. Men de andre gruppene kan arbeide videre. Våre grupper får selv-

følgelig også fra tid til annen nye medlemmer. De blir som regel utvalgt av de eldre medlemmene og først satt på prøve, uten at de vet om det selv, så vi kan se om de har nok selvdisciplin til å bli medlem. En slik gruppe kommer sammen av og til, alltid på et nytt sted og alltid på slike steder hvor det ikke virker påfallende.»

Mangelen på bøker — et stort problem.

«Gode bøker er mangelvare her. Litt etter litt blir vi isolert og vet ikke lenger hva for bøker som utkommer — enten det gjelder teologi, sosiale spørsmål, filosofi eller oppbyggelseslitteratur. Og når vi får en ny bok i hendene er det en begivenhet. Det er ikke lenge siden at ungdommer fra min gruppe oversatte en bok av en kjent katolsk forfatter. Boken var på fem hundre sider, og hele opplaget besto av fem eksemplarer — i gjennomslag på skrivemaskin. Så om suksessen ikke akkurat sto i forhold til arbeidet og den gode vilje, ble boken iallfall lånt flittig ut, lest og kommentert.

Kanskje har det slått Dem at folk her ikke har noen bønnebok lenger. De blir naturligvis ikke utgitt mer. En messebok er noe meget dyrebart, og når jeg feirer messen om søndagen leser et av medlemmene alle bønnene på ungarsk, ut av en gammel messebok. Engang var det en gruppe som tok fotokopi av en gammel bønnebok — side for side. Det mangler ikke på god vilje, beundringsverdig mot eller sterk tro. Og nettopp derfor er det så trist at vårt arbeid må innskrenke seg til en temmelig liten krets. Størstedelen av den oppvoksende ungdommen hører ingenting mer om Gud eller religion. Men på den annen side vil den heller ingenting vite av partiet. De vokser vilt, så å si. I Ungarn er ungdomskriminaliteten et stort problem, men jeg hører at det ikke er bedre i de andre landene i Europa?»

Statens jerngrep om Kirken.

«Hvordan er det med Deres forhold til den geistlige øvrighet? Har De f. eks. biskopens tillatelse til å høre skriftemål?»

«Dette er et vanskelig spørsmål, det er sant. Ifjor så alle biskopene seg tvunget til, under påtrykk fra statens kontor for kirkelige anliggender, å erklære for ugyldige alle prestenes fullmakter. Så måtte hver enkelt prest søke påny om dem. Men siden vi fra statens synspunkt er avsett som prester og ikke har lov til å utøve noen geistlige funksjoner mer, var det nytteløst for oss å søke om jurisdiksjonsrett. For all korrespondanse med biskopene går gjennom hendene til en statsembetsmann.

Men allikevel tror jeg meg i besittelse av de nødvendige fullmakter. Vi har fått underretning om at paven selv har gitt jurisdiksjonsrett til alle de prester som urettmessig er blitt fratatt den.»

«Et siste spørsmål: Er De ikke ofte redd for Deres sikkerhet?»

«Heldigvis ikke — for når man engang er blitt engstelig og nervøs, kan man like godt slutte med arbeidet. Men

BØKER:

Sven Stolpes romaner

«Jeg konstaterte med tilfredsstillelse at han ingenting begrep av boken,» sier Sven Stolpe om en anmelder i et etterord til nyutgaven av sin egen roman *Sakrament*; «hadde han det gjort, hadde boken vært dårlig!» Hvorpå han slår dundrende fast sin egen tro på den katolske romans fremtid i Norden:

«*Sakrament* er skrevet som en bevisst utfordring til den gjengse efternaturalistiske fornedringen i moderne svensk litteratur. Den vil illustrere andre sider av menneskets muligheter. Det er en bok som er fullt forståelig, ja, selvfølgelig, i Frankrike, Bayern, Østerrike, Spania. Den er formodentlig akkurat nå ikke begripelig for altfor mange svensker. Men den skal bli det. Det er min overbevisning at den naturalistiske dekadensen står foran sitt endelige fall. Ingenting gjør på meg et latterligere inntrykk enn når forfattere, som i sine egne bøker nettopp har erklært at diktningens eneste oppgave er å gi skikkelse til det meningsløse, opptrer som moralister i det øyeblikk de møter sine egne romanfigurer som tyver, seksualforbrytere eller biltyver. Chesterton taler et sted om en professor som foran sine studenter legger veltalende ut om at mennesket bare er et dyr, men som ikke desto mindre i høytidelige taler beklager seg over at man enkelte steder — utenlands — behandler «mennesker som dyr» . . . .»

Sakrament ble behørig anmeldt i St. Olav den gang den kom ut (1948), og noen ny anmeldelse skal vi ikke innlate oss på. Bare minne om at ikke alle anmelderne sto like uforstående overfor boken som de Stolpe siterer; ifølge Knut H a g b e r g har vi her «den beste kristne roman som er skrevet på svensk» —

Forøvrig er boken annet bind i en serie: «Sven Stolpes romaner» som Lindblads Förlag i Uppsala utgir. Første bind var gjennombruddsromanen «I dødens väntrum».

E. G.

Korn

Spill på ditt instrument så godt du kan, av hele ditt hjerte, av all din kjærlighet. Komposisjonen vil en annen sørge for.

Rathenau.

Jo mer et ord gjenspeiler en tanke — jo mer en tanke gjenspeiler en sjel — og jo mer en sjel gjenspeiler Gud — desto større er skjønnheten i det alt sammen.

Joubert.

---

vi gjør ikke noe annet enn å utføre den oppgave som vi er forpliktet til gjennom vårt embete. Vi er så forsiktige som det bare er mulig; men når den ene eller den annen blir tatt av politiet, håper og ber vi om at Gud må gi ham kraft til å utøve sitt kall også i fengslet. De kan gjerne skrive det jeg har fortalt. For det ungarske politiet er det ikke noe nytt i det — og det er bra at katolikkene i utlandet blir overbevist om at vi ikke har mistet motet og at vi fortsetter med vårt arbeid så godt vi kan.»

Presten forsvinner i menneskemengden på jernbanestasjonen Budapest V., ved Lenin-Körut. En vanlig arbeider i søndagsklær, med en grå ullskjorte og åpen krave. Men slike møter en jo i tusenvis i Budapest.

De bærer lyset, troen, håpet og kjærligheten frem gjennom mørket.

UTLANDET

MOT EN LØSNING AV DET FRANSE SKOLEPROBLEM

En ny skolelov ble vedtatt av det franske deputertkammer i julen, med stort flertall. Loven har til formål å etablere et nytt grunnlag for de private (katolske) skolene, som hittil har måttet klare seg praktisk talt uten enhver offentlig støtte. I all korthet går den ut på å tilby de frie skolene en av to typer kontrakt med staten, hvor staten påtar seg en større eller mindre del av de løpende utgifter, til vederlag for en tilsvarende mer eller mindre utstrakt kontroll med lærerutdannelse og undervisning.

Det er all grunn til å håpe at regjeringen Debré med dette lovforslaget er inne på den gylne middelvei som vil føre til den endelige likvidering av et gammelt problemkompleks. Skoleproblemet har hvilt som en mare over fransk politikk helt siden den tredje republikks første angrep på konfesjonsskolen i åttiårene, og særlig siden atskillelsen av kirke og stat i 1906 har det forgiftet forholdet mellom katolikkene og republikken. De antiklerikale kreftene, som var i så sterk majoritet i fransk politikk omkring århundreskiftet, ønsket å se de katolske skolene forsvinne helt ut av samfunnsbildet. Det skjedde imidlertid ikke, og de frie skolene har idag ca. 20 % av de franske skolers samlede elevtall. Det er imidlertid blitt stadig vanskeligere for dem å bestride de stadig økende omkostningene og dermed holde et forsvarlig nivå, og å undervise ved en katolsk skole har ofte betydd store økonomiske ofre for personalet. Dette har virket så meget mer urettferdig, som det er helt klart at skulle staten selv innfri alle sine forpliktelser på undervisningsområde, ville det koste den langt mer enn hva de frie skolene noensinne har bedt om. På den annen side er også den antiklerikale iver kjølnet atskillig med årene, mens Kirken har gjenvunnet atskillig av sin prestisje i folket. Og selv om skoleproblemet har vært stridsspørsmål nr. 1 i fransk innenrikspolitikk i femti år, selv om statsstøtte

Raseproblem i paradiset

Pearl Buck forteller et sted følgende historie, som er en nyttig påminnelse om noen av årsakene til rasemotsetningene i USA:

En gammel neger hadde hørt en preken om paradiset, og dets gleder var blitt utmalt i detalj — der skulle det ikke være annet enn fest og glede, dans og deilige måltider: «Ja,» mente den gamle, «det kunne nok alt sammen være vel og bra — men etterpå blir det nå allikevel vi som må rydde opp etter festen og vaske tallerkenene!»

Seremonier

Religionslæreren spør: «Hvilken betydning har de kirkelige seremonier?»

Svar fra klassens lyse hode: «De skal få allting til å vare lenge nok!»

til de frie skolene også under den 4. republikk var gjenstand for kraftige diskusjoner, og selv om emnet også siden regjeringen tok det opp i april 1959 har vakt stort røre og vært gjenstand for mange resolusjoner på begge sider, synes det allikevel som om opinionen stort sett er tilhenger av å få saken inn i et sunnere og mer konstruktivt spor enn hittil har vært tilfellet.

En hake er der riktignok fremdeles ved kammerets vedtak — nemlig den kunstige sammensetning den franske nasjonalforsamling for tiden har — med et høyreflertall atskillig større enn folkemeningen tilsier. Et nyvalgt parlament kunne med andre ord ha et annet syn på saken. Imidlertid stammer de bebreidelser som regjeringens forslag er blitt mottatt med, fra katolikker og antiklerikale i omtrent likelig fordeling, og det vil igjen si at loven sannsynligvis er et veltruffet uttrykk for det som i øyeblikket er praktisk gjennomførlig og rettferdig. Faren er følgelig neppe overveldende for at en ny nasjonalforsamling skal kullkaste den. Det som nå først og fremst betinger dens skjebne, dens suksess eller fallitt, er uten tvil den ånd den blir satt ut i livet med.

REKLAMEN I TYSK FJERNSYN

Den tyske regjering har nylig fremlagt en proposisjon om nyordning av det tyske fjernsynet. Blant annet foreslår den et parallellprogram, som forutsettes finansiert vesentlig gjennom reklame, på samme måte som tilfelle er med det amerikanske fjernsynet. Dette forslaget har vakt uro i kristne kretser, og i en uttalelse av 9. desember tar den tyske biskopskonferansen bestemt avstand fra det. Den henviser for det første til Pius XII's ensyklika om dette spørsmålet («Miranda prorsus» av 1957), der det heter: «De høye mål som de nevnte meddelelsesmidler (film, radio, televisjon) stiller seg, står i strid med den innstilling som ønsker å gjøre dem til tjenere for den politiske propaganda eller for det økonomiske fremskritt.» Og så fortsetter biskopene:

«Radio og fjernsyn bør derfor hverken overlates til staten eller til økonomiske interessegrupper alene . . . . I betraktning av televisjonens spesielle tekniske og økonomiske forutsetninger medfører en overføring av senderrettigheter til private selskaper en fare for at bestemte kapitalsterke grupper av vårt folk blir begunstiget på en måte som ikke lar seg rettferdiggjøre fra et sosialt og kulturelt synspunkt. Vi er idag vitne til en stadig stigende hemningsløshet når det gjelder reklamens utfoldelse. Produksjonen retter seg ofte ikke etter menneskets naturlige behov, men fremkaller på kunstig vis nye behov, under påberopelse av en oppfatning av den økonomiske dynamikk som vi ikke kan godta.

Erfaringene fra utlandet viser oss at det når det oppstår konkurranse, er det de krefter som utgår fra kommersielle synspunkter som triumferer, når det gjelder utformingen av programmene. Denne dragnings nedover viser også de aviser, tidsskrifter og filmer som er anlagt etter den bredeste publikumssmak . . . .

Av disse grunner er den beste løsning å la fjernsynssendingene bli overtatt av institusjoner av offentlig karakter, som er viet det felles gode . . . .

(Forsåvidt som reklamen tillates) må den være adskilt fra de øvrige sendingene og stå i et underordnet forhold til disse, spesielt når det gjelder sendetiden.»

Man er nå spent på hvilken stilling regjeringspartiet, de kristelige demokrater, vil innta i Forbundsdagen etter bispekonferansens uttalelse.

BELGISK KONGO

Uavhengighetstrangen en frukt av vårt arbeide.

Afrikas streben hen mot uavhengighet er et resultat av Kirkens og misjonens arbeide, erklærte mgr. Cauwelaert, biskop av Inongo, nylig i et foredrag.

«Kristendommen fremhever tydelig og alvorlig den menneskelige persons verdighet, fortsatte biskopen. Derfor inntar Kirken en positiv holdning til de sorte folks aspirasjoner. Men faren består nå i — slik det var tilfelle da pave Leo XIII's sosiale lære ble bekjentgjort — at Kirkens lemmer ikke følger sin Kirkes direktiver! Og det er fare for at Kirken kan bli forvekslet med koloniveldet på grunn av sine lemmer, men når Kirkens lære blir riktig forstått og praktisert, svarer den fullkomment til de afrikanske folks innerste aspirasjoner.»

CANADA

To tusen katolske prester til Sør-Amerika.

Kardinal Cushing, erkebiskopen av Boston, ledet et møte som nylig har vært holdt for 23 katolske biskoper fra Canada, De forente stater og Latin-Amerika. Møtet fant sted i Washington. På vegne av de kanadiske biskoper, bekjentgjorde mgr. Bernier, erkebiskop av Gaspé, at Canada vil skaffe så mange prester som overhodet mulig til de latin-amerikanske bispedømmer. «Vi er alt klar til å sende omkring to tusen, men vi skal kunne avgi flere og flere,» sa han.

CHINA

«Kristne» reformer.

De kommunistiske myndigheter fortsetter sin kamp for å slavebinde den kristne kirke i China. Et forsøk på «reformer» er visstnok foreløbig falt til jorden, overfor geistlighetens bestemte holdning: Det gjaldt denne gang avskaffelse av barnedåpen, som regjeringen ikke kunne finne noe grunnlag for i Skriften(!) og det private skriftemål. — Ennvidere må alle gaver, messestipendier iberegnet, anmeldes hos myndighetene. Prestene tvinges dessuten alle til et par dagers kroppsarbeid om

uken. Tyve—tredeve prester fra Peking er reist ut på landet for som «intellektuelle» å drive «frivillig» markarbeid.

31 skismatiske biskoper?

Det meddeles fra Hongkong at det atter skal være viet fire nye biskoper uten Romas samtykke i China. Det har som kjent vært et av regjeringens midler til å få herredømme over kirken, å løsri-ve den fra den katolske enhet gjennom å få viet biskoper som er villige til å «sam-arbeide». Med disse siste vielsene skal antallet av ikke rettmessig innsatte biskoper i China være nådd 31. (KNA)

DANMARK

Stadig voksende interesse for Niels Steensen.

Den berømte biskop og vitenskapsmann Niels Steensen vekker mer og mer interesse, særlig blant de tyske katolikker. Det er dannet en Niels Steensenkomité med biskopen av Osnabrück, dr. Wittler, som formann, og denne komité arbeider ivrig med å samle opplysninger om den danske biskop som virket så mange år i Tyskland.

ENGLAND

Anglikansk biskop om pave Johannes XXIII.

Den anglikanske erkebiskop av York, dr. Ramsey, uttalte sist høst under en reise i De forente stater: «Paven synes å være besjelet av kjærlighetens ånd, og når den er med, er følgene helt uberegnelige.»

Da han ble spurt om hva han mente om det kommende økumeniske kirke-møte, føyet han til: «Jeg er beredt til å akseptere Paven som øverste biskop for alle kristenhetens biskoper, men jeg godtar ikke ufeilbarlighetsprinsippet (...). Paven er den første blant like-menn.»

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.

GHANA

Benediktinerkloster grunnlegges.

Det kjente benediktinerabbedit Tioumliline i Marokko har besluttet å opprette et nytt kloster i det nylig uavhengige Ghana. Det nye klosteret skal ligge i Bouake, 300 km. fra hovedstaden Abidjan, i et bispedømme som teller en halv million innbyggere, hvoriblant 40 000 kristne. — Det finnes 222 benediktinerklostre i verden, men bare ni i Afrika. (KNA)

RHODESIA

Tapper misjonær får utmerkelse.

Dronning Elisabeth av England har nylig tildelt en fransk misjonær, pater Boumier i Nord-Rhodesia en personlig utmerkelse for utvist tapperhet. Under optøyer i mars ifjor hadde en rasende mengde innfødte gått til angrep på distriktskommissæren, myrdet to europeere og selv lidt blodige tap før forvalt-

HAMAR

Astoria
MØBELFORRETNING AS

Tlf. 22 744

A. BLYSTAD

Torgt. 56 Hamar
Telefon 23 506

Skotøy og Herreutstyr

Arne Morbech

Papirhandel

Hamar

Malermester
WILLY NIKOLAYSEN

Oplandsgt. 2
Tlf. 23 741

M. Grøndahl

Bok- og Papirhandel
Tlf. 23 900 - 23 911

Ingeniør- og Rørleggerforretning

J. ARNT JENSEN

Strandgt. 53, Hamar
Telefon 21 520

OSKAR WIIK
Herreekvipering
Skotøy Reiseartikler
Strandgaten, Hamar

Hedmark Cementvarefabrik
E. GRILL FASTING

Hamar
Elverum - Stange - Kongsvinger

KNUTSTAD & HOLEN
FISK OG VILT

H a m a r

LEIF LIE

BAKERI & KONDITORI

Telefoner:
Bakeriforretningen 23 123
Lies Konditori, Østre Torg 23 083

ningsfunksjonærene trakk seg tilbake for å få forsterkninger. Misjonæren som hørte dette, kastet seg imidlertid øyeblikkelig på sin motorsyssel, raste av sted til stedet for begivenhetene og bega seg alene og uvæpnet bort til de innfødte, som nettopp var i ferd med å plyndre administrasjonslokalene og henrette den lokale høvdingen, som hadde samarbeidet med myndighetene. Det lyktes presten å berolige gemyttene og få i stand en fredelig overenskomst mellom dem og distriktskommisssæren. (KNA)

SØR-AFRIKA SAMBANDET

Energisk protest fra erkebiskopen av Kapp.

På ny har en biskop tatt kraftig til orde mot systemet med «reservater», hvor ikke-hvite arbeidere skal holde til som en slags under-menneskehet, og mot de helt utilstrekkelige lønninger som blir betalt av deres hvite arbeidsgivere. Nå sist i november talte mgr. McCann, erkebiskopen av Kapp, om lønsspørsmål m.m., og fremhevet følgende: «Fra det øyeblikk Sør-Afrika begynte å engasjere ikke-hvite arbeidere påtok landet seg forpliktelse som det ikke kan skyve til

side (...) Arbeiderne kan ikke benyttes og forkastes som verktøy. De er menneskelige personer (...) I Sør-Afrika er forholdet mellom lønnen for ikke-faglærte og andre 1—4, i andre land 3—4. Hos oss får ikke-faglærte arbeidere en betaling som ligger langt under det som går an (...) Misbruk gjør menneskene onde. Den sanne og kristne løsning på problemet er, elsk deres neste som dere selv.»

SØR-AMERIKA

Jocismen får fast fot.

Den katolske arbeider-ungdomsbevegelsen — «jocist-bevegelsen» — begynner nå for alvor å finne gjenklang i Sør-Amerika. I november ble det avholdt en kongress i Buenos Aires under ledelse av Mgr. Cardijn, jocismens opphavsmann, og det viser seg at bevegelsen nå teller tre millioner medlemmer i Sør-Amerika. (KNA)

DRAMMEN		
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN		
STAVANGER		
JOHAN JOHNSEN & SØNNER Blikk- og Kobberslagerforretning Tlf. 23 438		
STAVANGER	BRØDRENE PEDERSEN A/S Glassmagasin Bredgt. 5	Jernvarer - Kjøkkenutstyr Sportsartikler ISACH ANDREASSEN ETF. Søregaten 7
HELGE HELGESEN Slakterforretning Pedersgt. 7 Tlf. 22919	OTTO FLOOR's ARVINGER A/S Kirkegaten 14 Telefoner 22 970 - 26 820	GUSTAV PAULSEN A/S Papirhandel - Bokbinderi Boktrykkeri
Sengeutstyr og Hvitevarer <i>Norem Baade's</i>	Stavanger Likkistefabrikk & Begravelsesbyrå Jacob O. Krefting, Tlf. 20 433 Magnus Madsen » 27 194	NORSKE MEIERIERS SALGSSENTRAL STAVANGER
M. SKULEVOLD Spesialforretning for elektriske installasjoner	HENRIK ØVREGAARD Sengklær - Utstysforretning Langemannsgt. 2 - Tlf. 20 118	J. F. MARNBURG A/S Manufaktur og utstyr. Stavanger
<i>Beenhæd Krogh</i> STAVANGER Kolonial, melvarer & frukter en gros	MOES AKTIETRYKKERI Stavanger	<i>Frue Meieri</i> STAVANGER
LARS FOSS Møbelforretning STAVANGER	OLAF L. MÜLLER Sykeartikler Drogeri og Parfumeri Stavanger	STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy
TEKNISK BUREAU A/S Tlf. 27 030 - Stavanger		

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

NOENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

OSLO

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B. NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

VI PLANLØSER:

Storkjøkken - Kantiner og
bedriftsbespisning
Kjøle- og fryselagring

VI LEVERER:

Maskiner og utstyr for
storkjøkken
Kafeteriadisker og serve-
ringsutstyr - Kjøle- og
fryseanlegg

LEHM KUHL

NEDRE VOLLGATE 3, OSLO

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

ay rørlegger

Telefon: 42 41 75 - 42 41 56
Hausmannsgt. 16 - Oslo

Utfører nyanlegg
Omlegninger og reparasjoner

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

Johan Olsen & Sønner

Murmester-, Ingeniør- & Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90